

Pērkam biznesu vai kapitālsabiedrību... Kā labāk?

Veiksmīga darījuma pamatā bieži vien ir rūpīga plānošana un strukturēšana. Nereti šajā etapā rodas jautājums par darījuma objektu – kapitālsabiedrība vai uzņēmums (business) – ja ir izvēle, ko labāk izvēlēties un kāpēc. Nepilnīgs vai paviršs vērtējums un nepareiza izvēle nozīmēs, labākajā gadījumā, garām palaistu izdevību ietaupīt vai papildus nopelnīt. **Rakstā sniegts konspektīvs un praktisks pārskats par juridiskajiem un nodokļu aspektiem, vērtējot abu variantu priekšrocības un trūkumus, kā arī potenciālos riskus darījuma pusēm.**

Kas ir uzņēmums, un kā to atšķirt no parasta aktīvu pirkuma

Saskaņā ar Komerclikuma (KCL) 18. pantu “uzņēmums” ir organizatoriski saimnieciska vienība. Uzņēmumā ietilpst komersantam piederošas ķermeniskas un bezķermeniskas lietas, kā arī citi saimnieciski labumi (vērtības), kurus komersants izmanto komercdarbības veikšanai. Kā uzskatāmu uzņēmuma piemēru var minēt vienu no vairākiem restorāniem vai veikaliem, kas pieder sabiedrībai. Lai izvairītos no iespējamiem nodokļu riskiem vai atbildības par trešo personu prasībām, slēdzot darījumu, vajadzētu būt maksimālai skaidrībai par to, kāds darījums tiek slēgts – atsevišķu aktīvu pirkums vai uzņēmuma pirkums.

Svarīgi ir atcerēties, ka civiltiesībās/komerctiesībās, kā arī attiecībā ar Valsts ieņēmumu dienestu (VID) noteicoša ir darījuma būtība/saturs, nevis forma. Kā piemēru var minēt situāciju, kad sabiedrībai pieder rūpnīca un ar pircēju tiek noslēgti atsevišķi līgumi par nekustamā īpašuma pārdošanu, aktīvu pārdošanu, preču zīmes pārdošanu, kā arī pārjaunojuma līgumi par klientu līgumu nodošanu. Lai gan katrs no šiem līgumiem atsevišķi nebūtu uzskatāms par uzņēmuma pirkuma-pārdevuma līgumu, ir pietiekams pamats apgalvot, ka visi šie darījumi kopumā varētu tikt uzskatīti par uzņēmuma pāreju ar visām no tā izrietošajām sekām (solidāra atbildība par saistībām, atbildība par darbinieku pārņemšanu).

Solidāra atbildība par saistībām uzņēmuma pārejas gadījumā

KCL 20. pants nosaka, ka par tām [uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas] saistībām, kuras radušās pirms uzņēmuma vai tā patstāvīgās daļas pārejas citas personas īpašumā vai lietošanā un kuru izpildes termiņš vai nosacījums iestāties piecu gadu laikā pēc uzņēmuma pārejas, uzņēmuma nodevējs un uzņēmuma ieguvējs atbild solidāri.

Solidāra atbildība nozīmē to, ka kreditors var pieteikt prasījumu pilnā apmērā gan pret uzņēmuma nodevēju, gan ieguvēju. Piemēram, vienai sabiedrībai pieder vairāki būvmateriālu veikali un viens no tiem tiek pārdots trešajai personai (nekustamais īpašums, visi veikala krājumi, cita kustamā manta utt.). Pirms uzņēmuma pārejas trešajai personai vairumtirgotājs ir piegādājis veikalam precī, par kuru vēl nav veikts norēķins. Saskaņā ar minēto likuma normu vairumtirgotājs varēs vērsties ar savu prasību pilnā apmērā gan pret iepriekšējo, gan jauno veikala īpašnieku. Šāda tiesiskā regulējuma mērķis ir novērst situācijas, kad sabiedrības tiek “iztīrītas” no vērtīgajiem aktīviem, uzņēmuma nodevēju virzot uz maksātnespēju un izvairoties no saistību izpildes pret kreditoriem.

Jāpiebilst, ka uzņēmumu pārejas līgumā ietvertie noteikumi, kas ir pretrunā ar minēto KCL pantu, nav spēkā attiecībā uz trešajām personām. Līdz ar to kreditors var būt drošs, ka tā tiesības netiks apietas ar li-

Toms Šulmanis,
zvērīnātu
advokātu
biroja
**Raidla Lejiņš &
Norcous**
zvērīnāts
advokāts

Sandija Novicka,
zvērīnātu
advokātu
biroja
**Raidla Lejiņš &
Norcous**
zvērīnāta
advokāte

guma palīdzību. Minētais aizliegums gan neliedz pusēm līgumā vienoties par rīcību tādos gadījumos, kad kreditors piesaka prasījumu uzņēmuma ieguvējam par “vecajām” saistībām, par kurām pēc būtības vajadzētu atbildēt uzņēmuma nodevējam. Puses var vienoties par šādiem noteikumiem:

- paziņošanas kārtība par saņemtajiem prasījumiem,
- pienākums piesaistīt otru pusi sarunu vešanā ar kreditoru,
- pienākums iesaistīt otru pusi iespējamajos tiesu procesos,
- aizliegums slēgt izlīgumu vai veikt parāda samaksu bez otras puses piekrišanas,
- savstarpējo norēķinu termiņi pēc parāda samaksas kreditoram,
- galvojums vai cits nodrošinājums iespējamajām prasībām.

Līgumu nodošana vai pārjaunošana

Attiecībā uz sabiedrības daļu vai akciju pirkumu situācija ir samērā skaidra – pirkuma darījums neietekmē sabiedrības noslēgto līgumu spēkā esamību, ja vien attiecīgajā līgumā ar trešo personu nav paredzēta nepieciešamība saņemt šīs trešās personas piekrišanu dalībnieku (akcionāru) maiņai vai trešās personas tiesības vienpusēji atkāpties no līguma.

Uzņēmuma pārejas gadījumā situācija ir sarežģītāka. Lai arī uzņēmuma pārejas līgumā puses ir tiesīgas vienoties par prasījuma tiesību cesiju, uzņēmuma pārejas līguma noslēgšana pati par sevi nenozīmē, ka uzņēmuma ieguvējs visās spēkā esošajās līgumattiecībās automātiski aizvieto uzņēmuma nodevēju (iestājas tā vietā). Līdz ar to dažādu veidu noslēgtie ilgtermiņa līgumi automātiski nepāriet uz uzņēmuma ieguvēju, piemēram, piegādes, nomas, būvniecības līgumi. Lai līgums pilnībā pārietu uz uzņēmuma ieguvēju (uzņēmuma ieguvējs iestātos nodevēja vietā visās tiesībās un pienākumos), ir nepieciešams noslēgt trīspusēju pārjaunojuma līgumu vai vismaz saņemt rakstisku piekrišanu no trešās personas.

Gadījumos, kad noslēgto ilgtermiņa līgumu pārņemšana uzņēmuma ieguvējam ir svarīga, uzņēmuma

Ja arī sabiedrības daļu pirkums konkrētajā situācijā nav iespējams (piemēram, sabiedrībai ir daudzi biznesa virzieni, bet pārdots tiek tikai viens vai daži), viens no risinājumiem ir veikt sabiedrības reorganizāciju pirms pārdošanas darījuma.

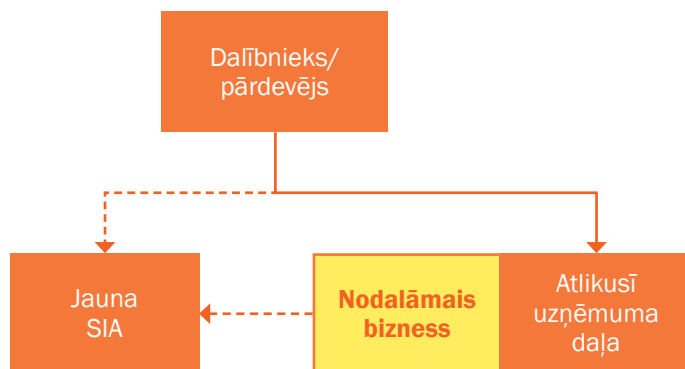
pārejas līgumā parasti tiek noteikts, ka attiecīgo trešo personu piekrišanas saņemšana vai pārjaunojuma līguma noslēgšana ir kā priekšnoteikums darījuma pabeigšanai. Šā iemesla dēļ bieži vien uzņēmuma pirkums tiek izslēgts kā viens no iespējamajiem darījuma strukturēšanas variantiem. Ja arī sabiedrības daļu pirkums konkrētajā situācijā nav iespējams (piemēram, sabiedrībai ir daudzi biznesa virzieni, bet pārdots tiek tikai viens vai daži), viens no risinājumiem ir veikt sabiedrības reorganizāciju pirms pārdošanas darījuma. Reorganizācijas priekšrocības ir šādas:

- visas saistības/līgumi (jānorāda mantas sadales aktā), kas attiecas uz nodalāmo biznesu, pāriet uz jaunizveidotu vai citu jau eksistējošu sabiedrību uz likuma pamata, t.i., nav nepieciešama otras puses piekrišana vai līguma pārjaunojums;
- reorganizāciju pēc tās spēkā stāšanās nevar apstrīdēt;
- kreditoru aizsardzība tiek nodrošināta jau pašā reorganizācijas procesā, līdz ar to atkrīt jautājums par solidāro atbildību.

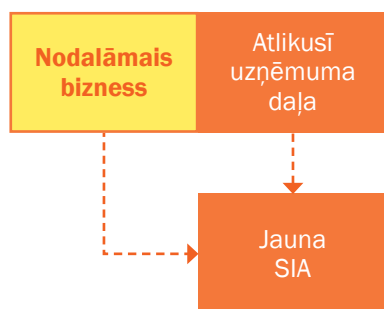
JURISTA
PADOMS

- ▶ Reorganizācijas galvenais trūkums ir tāds, ka tā ir laikietilpīga, jo sakarā ar likumā noteiktajiem termiņiem reorganizācijas process parasti aizņem aptuveni 5 mēnešus. Turpmāk shēmās ir attēloti galvenie restrukturizācijas risinājumi reorganizācijas ceļā.

Shēma Nr. 1

Shēma Nr. 2

JURISTA
PADOMS

Ja darījums atbilst uzņēmuma pārejas pazīmēm, tad pusēm ir jārēķinās ar Darba likumā paredzēto darbinieku tiesību aizsardzību.

Attiecībā uz kreditoru aizsardzību reorganizācijas procesā jāņem vērā šādi KCL noteikumi:

- pēc lēmuma par reorganizāciju pieņemšanas kreditoriem tiek dots viena mēneša termiņš savu prasījumu pieteikšanai;
- sabiedrībai ir pienākums informēt tikai tos kreditorus, kuriem līdz lēmuma pieņemšanai bija prasījuma tiesības pret sabiedrību;
- sadalāmās sabiedrības pienākums ir nodrošināt kreditora prasījumu, ja kreditors to prasa (komercķila, hipotēka vai kāds cits nodrošinājuma līdzeklis, par ko puses vienojas).

Kreditori nav tiesīgi apstrīdēt reorganizācijas lēmumu, tomēr valdei pieteikumā par reorganizācijas reģistrāciju ir jāapliecina, ka kreditoru prasījumi ir nodrošināti vai apmierināti.

Veicot reorganizāciju nodalīšanas ceļā, ir jāņem vērā arī iespējamās problēmas ar zemesgrāmatām. Praksē ir

nācies saskarties ar situācijām, kad, veicot zemes gabala nomnieka reorganizāciju un nodalot zemesgrāmatā reģistrētu zemes nomas līgumu un citus ar to saistīto aktīvus jaunā sabiedrībā, zemesgrāmatā prasa iznomātāja piekrišanu, neskatoties uz to, ka visas saistības, kas izriet no nomas līguma, ir pārgājušas uz jauno sabiedrību uz likuma pamata.

Saistības pret darbiniekiem pie uzņēmuma pārejas

Līdzās jautājumiem par uzņēmuma pāreju KCL izpratnē, veicot darījumus, vajadzētu atcerēties arī par Darba likumā (DL) ietverto regulējumu. DL ietvaros par uzņēmumu ir uzskatāma jebkura organizatoriska vienība, kurā darba devējs nodarbina savus darbiniekus. Savukārt uzņēmuma pāreja tiek definēta kā uzņēmuma vai tā patstāvīgas, identificējamās daļas (saimnieciskas vienības) nodošana citai personai uz līguma, administratīvā vai normatīvā akta, tiesas sprieduma vai kāda cita pamata, kas radies starp pusēm ārpus to līgumiskajām saistībām, kā arī komercsabiedrību apvienošana, sadalīšana vai pārveidošana (DL 117. pants).

Lai izvērtētu iespējamo uzņēmuma pāreju saskaņā ar DL noteikumiem, atbilstoši Eiropas Savienības tiesas praksei, katrā konkrētajā situācijā ir jāņem vērā virkne faktoru, kas var liecināt par uzņēmuma pāreju:

- cik daudz un kādi aktīvi tiek nodoti;
- nemateriālo aktīvu vērtība nodošanas brīdī;
- kāda daļa no darbiniekiem tiek pārņemta;
- vai tiek pārņemti klienti;
- darbības veids pirms un pēc nodošanas;
- laika periods, kurā darbība tika pārtraukta.

Ja darījums atbilst uzņēmuma pārejas pazīmēm, tad pusēm ir jārēķinās ar DL paredzēto darbinieku tiesību aizsardzību. Atbilstoši DL 118. pantam uzņēmuma nodevja tiesības un pienākumi, kas izriet no uzņēmuma pārejas brīdī spēkā esošajām darba tiesiskajām attiecībām, pāriet uzņēmuma ieguvējam. Lai nodrošinātu šo tiesību realizāciju, likumā ir paredzēts, ka uzņēmuma nodevējam ir pienākums informēt uzņēmuma ieguvēju par visām tiesībām un pienākumiem, kas pāries uzņēmuma ieguvējam, ciktāl uzņēmuma pārejas brīdī uzņēmuma nodevējam šīs tiesības un pienākumi ir zināmi vai tiem vajadzēja būt zināmiem. Tomēr šā informēšanas pienākuma neievērošana neietekmē tiesību un pienākumu pāreju, kā arī darbinieka prasījumus pret uzņēmuma ieguvēju saistībā ar šīm tiesībām un pienākumiem.

Ievērojot iepriekš minēto, ir pietiekams pamats secinājumam, ka darbinieku pāreja notiek automātiski uz likuma pamata. Darbinieks var ierasties pie jaunā darba devēja (uzņēmuma ieguvēja) un pieprasīt nodrošināt darbu, kā arī samaksu par to. **Lai izvairītos no liekiem valsts institūciju jautājumiem un lai nodrošinātu atbilstošu dokumentāciju grāmatvedības vajadzībām, praksē parasti tiek noformēts trīspusējs pārjaunojuma līgums par darba devēja maiņu, saskaņā ar kuru uzņēmuma ieguvējs kļūst par jauno darba devēju.** Šādā pārjaunojuma līgumā ir iespējams arī vienoties par noteiktām izmaiņām nodarbinātības noteikumos, ja darbinieks tam piekriņ.

Svarīgi atcerēties, ka uzņēmuma pāreja pati par sevi nevar būt par pamatu darba līguma uzteikumam. Šis aizliegums neierobežo darba devēja tiesības uzteikt darba līgumu, ja šāds uzteikums ir pamatots ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā. Piemēram, ja darbinieks ir atteicies pāriet darbā pie uzņēmuma ieguvēja, tad uzņēmuma nodevējs ir tiesīgs veikt darbinieku skaita samazināšanu sakarā ar to, ka attiecīgie darbinieki uzņēmuma nodevējam vairs nav nepieciešami.

KCL grozījumu ietekme uz daļu pārdošanas darījumiem

Sabiedrībā jau plaši ir diskutēts par tā saucamajiem antireiderisma grozījumiem KCL, kas stājās spēkā 2013. gada 1. jūlijā. Papildus izmaiņām saistībā ar SIA dalībnieku maiņas reģistrāciju, izmaiņu veikšanu valdes sastāvā un statūtu grozīšanu, ir paredzēts arī jauns regulējums attiecībā uz SIA daļu labticīgu iegūšanu. KCL 188.¹ pants nosaka, ka daļas ieguvējs ir uzskatāms par labticīgu, ja tas daļu iegūvis no daļas atsavinātāja, kas ierakstīts kā sabiedrības dalībnieks komercreģistra iestādē esošā sabiedrības reģistrācijas lietai pievienotā dalībnieku reģistra nodaļumā. Savukārt ieguvējs nav uzskatāms par labticīgu, ja viņam ir zināms, ka daļa nepieder atsavinātājam, atsavinātājs nav tiesīgs rīkoties ar šo daļu, atsavinātājam noteikts daļas atsavināšanas aizliegums vai arī ieguvējam šie fakti nav zināmi viņa rupjas neuzmanības dēļ.

Šāds regulējums ir īpaši svarīgs saistībā ar apstākli, ka saskaņā ar KCL dalībnieku reģistrs nav uzskatāms par dokumentu, kas apliecina personas īpašuma tiesības uz daļām. KCL 136. pants nosaka, ka dalībnieku reģistrā ierakstīta persona ir uzskatāma tikai par SIA dalībnieku. Īpašuma tiesību pārejas jautājumu puses risina savstarpēji noslēgtā līguma ietvaros, parasti nosakot, ka īpašuma tiesības uz daļām pāriet ar pilnas samaksas veikšanas brīdī. Līdz ar to jaunais tiesiskais regulējums par daļu labticīga ieguvēja aizsardzību ir ievērojami uzlabojis drošību daļu pirkuma darījumos. Potenciālajam daļu pircējam atliek pārliecināties, ka pārdevējs ir reģistrēts kā dalībnieks Uzņēmumu reģistrā esošajā dalībnieku reģistra nodaļumā, un pircējam vairs nav jāpārliecinās, vai daļu pārdevējs ir iegūvis īpašuma tiesības uz daļām saskaņā ar iepriekš noslēgtajiem darījumiem. Jāatceras gan, ka labticīga ieguvēja aizsardzība nedarbosies gadījumos, kad daļu pārdevējs būs atklājis potenciālajam pircējam iepriekš noslēgtos darījumus, no kuriem izriet, ka daļu atsavināšanai ir paredzēts aizliegums vai īpašuma tiesības vēl nav pārgājušas uz daļu pārdevēju.

Jāņem vērā divas svarīgas nianšes sakarā ar jauno tiesisko regulējumu:

- labticīga ieguvēja aizsardzība attiecas tikai uz SIA kapitāla daļām, nevis akcijām;
- pircējam ir jāpārliecinās, vai Uzņēmumu reģistra lietā esošais dalībnieku reģistra nodaļums ir noformēts atbilstoši KCL grozījumu prasībām (parakstiem uz dalībnieku reģistra ir jābūt notariāli apliecinātiem), jo ir pietiekams pamats uzskatam, ka pretējā gadījumā labticīga ieguvēja aizsardzība nebūs piemērojama.

Īpašuma tiesību pārejas jautājumu puses risina savstarpēji noslēgtā līguma ietvaros, parasti nosakot, ka īpašuma tiesības uz daļām pāriet pilnas samaksas veikšanas brīdī.

Aktīvu labticīga iegūšana

Ikdienā gan uzņēmēji, gan juristi bieži vien piemirst, ka jau no 2008. gada ir spēkā KCL D daļa par komercdarījumiem. Saistībā ar aktīvu atsavināšanas darījumiem KCL 401. pantā ir ietverti būtiski noteikumi par kustamu lietu labticīgu iegūšanu īpašumā – ja komersants uz komercdarījuma pamata atsavina viņam nepiederošu kustamu lietu, ieguvējs iegūst īpašuma tiesības uz šo lietu, izņemot gadījumus, kad viņš nodošanas brīdī nav bijis labticīgs. Ieguvējs nav labticīgs, ja viņam ▶

RAIDLA LEJINS & NORCOUS

IEGŪST APBALVOJUMU GADA ADVOKĀTU BIROJS BALTIJĀ 2013

THE FINANCIAL TIMES / MERGERMARKET
EUROPEAN AWARDS 2013 CEREMONIJĀ
LONDONĀ, 2013. GADA 12. DECEMBRĪ

MĒS PATEICAMIES MŪSU KLIENTIEM UN PARTNERIEM,
KAS PALĪDZĒJA MUMS SASNIEGT ŠO IZCILO PANĀKUMU!

- ir zināms, ka lieta nepieder atsavinātājam vai atsavinātājs nav tiesīgs rīkoties ar šo lietu, vai arī ieguvējam tas nav zināms rupjas neuzmanības dēļ.

Kontekstā ar uzņēmuma pārejas darījumiem jāņem vērā, ka iepriekš minētā labticīga ieguvēja aizsardzība būs attiecināma tikai uz uzņēmumā ietilpstošajām kustamajām lietām, nevis visu uzņēmumu kopumā.

Labticīga ieguvēja aizsardzība būs piemērojama vairumā gadījumu, kad pircējs ir kapitālsabiedrība (SIA vai AS) vai cita veida komersants, jo saskaņā ar KCL komercdarījumi ir visi komersanta veiktie tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību. Turklāt saskaņā ar KCL 389. pantu šis regulējums būs piemērojams arī gadījumos, kad viena no darījuma pusēm nav komersants, piemēram, kustamas lietas pārdevējs ir fiziska persona.

Uzņēmuma nodošanas gadījumā jāatceras, ka uzņēmuma pārdošanu neuzskata par preču pārdošanu par atlīdzību, t.i., uzņēmuma pārdošanai netiek piemērots pievienotās vērtības nodoklis.

JURISTA PADOMS

Nodokļu aspekti

Lemjot par darījuma objektu – kapitālsabiedrība vai uzņēmums (business), jāpatur prātā, ka nodokļu tiesību aktos var būt paredzēts regulējums, kas atšķiras no KCL ietvertā regulējuma.

Piemēram, KCL regulētā uzņēmuma pāreja, ja tiek vienkārši pārdots uzņēmums vai tā daļa, likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” (UIN likums) izpratnē būs parasts darījums, kuram nav paredzēts labvēlīgāks nodokļu režīms. UIN likums paredz nodokļu ziņā neitrālu regulējumu saimnieciskās darbības veida nodošanai, bet UIN likumā dotā saimnieciskās darbības veida nodošanas definīcija būtiski atšķiras no KCL paredzētās uzņēmuma nodošanas – ir nepieciešama saimnieciskā darbības veida nodošana **apmaiņā pret akcijām**.

UIN likums paredz neitrālu nodokļu režīmu arī aktīvu un saistību nodošanai reorganizācijas ceļā. Tomēr arī reorganizācijas gadījumā būtiski nodrošināt, ka veikta reorganizācija pilnībā atbilst kādam no UIN likumā paredzētajiem reorganizācijas veidiem. Tas vien, ka reorganizācija ir notikusi atbilstoši KCL noteikumiem un ir reģistrēta komercregistrā, var nebūt pietiekami, lai gūtu labumu no UIN likumā paredzētā regulējuma mantas un saistību nodošanai reorganizācijas ceļā, ja Valsts ieņēmumu dienests konstatēs neatbilstību UIN likumā ietvertajam reorganizācijas regulējumam.

Pie uzņēmuma un daļu pirkuma, kā arī reorganizācijas gadījumā nedrīkst aizmirst par nodokļu tiesībās paredzētajiem ierobežojumiem pušu rīcībā nākotnē, jo tas var būtiski ietekmēt iesaistīto pušu nodokļu saistības.

Ievērojot to, ka saskaņā ar UIN likumu UIN nav maksājams par ienākumu no akciju un daļu atsavināšanas, no pārdevēju puses tas ir vienkāršs un izdevīgs atsavināšanas veids. Tomēr kapitāla daļu pircējam ir jāpatur prātā ne tikai juridiskie riski, kas ir saistīti ar daļu iegādi, bet arī tas, ka daļu pirkuma rezultātā mainās kontrole pār sabiedrību (ja vien darījums nav vienas grupas ietvaros). Tas nozīmē, ka komercsabiedrība, kuras daļas ir pārdotas, saglabā tiesības nākotnē izmantot uzkrātos zaudējumus tikai tad, ja piecus gadus netiek mainīts komercsabiedrības pamatdarbības veids. Pamatdarbības veids ir darbības veids ar vislielāko īpatsvaru nodokļu maksātāja kopējā apgrozījumā.

Ja reorganizācijas gadījumā iegūstošās sabiedrības daļas tiek nodotas pārvedošajai, pievienojamai vai sadalāmajai sabiedrībai (iepriekš tekstā shēma Nr. 2), tad iegūstošās sabiedrības daļām šīs sabiedrības īpašumā ir jābūt vismaz 3 gadus pēc reorganizācijas. Pretējā gadījumā VID ir tiesības nepiemērot reorganizācijai UIN likumā paredzēto neitrālo režīmu, uzskatot to par parastu aktīvu atsavināšanu. Šis ierobežojums neattiecas uz tiem gadījumiem, kad iegūstošās sabiedrības daļas saņem pārvedošās, pievienojamās vai sadalāmās sabiedrības dalībnieki (iepriekš tekstā shēma Nr. 1).

Uzņēmuma nodošanas gadījumā jāatceras, ka uzņēmuma pārdošanu neuzskata par preču pārdošanu par atlīdzību, t.i., uzņēmuma pārdošanai netiek piemērots pievienotās vērtības nodoklis (PVN). Tomēr šis regulējums ir piemērojams tikai tad, ja uzņēmuma ieguvējs kļūst par uzņēmuma nodevēja tiesību un saistību pārņēmēju un turpina saimniecisko darbību. Pretējā gadījumā darījums tiek vērtēts, kā parasta preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana. PVN likums nenosaka, cik ilgi uzņēmuma ieguvējam jāturpina saimnieciskā darbība, lai darījumam nebūtu piemērojams PVN. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības veikt nodokļu uzrēķinu par pēdējiem trim gadiem, no uzņēmēju pārdevēju viedokļa ir svarīgi līgumā paredzēt uzņēmuma ieguvēja pienākumu vismaz šajā periodā nodrošināt saimnieciskās darbības turpināšanu iegūtajā uzņēmumā. Pretējā gadījumā uzņēmuma atsavinātājam var tikt uzrēķināts PVN, nokavējuma nauda un soda nauda par budžetā nenomaksāto PVN.

Secinājumi

Kā jau lasītājs, iespējams, nojauš, universāla recepte visiem dzīves gadījumiem nav iespējama. Katrā individuālajā situācijā nāksies izvērtēt, kurš risinājums ir piemērotākais – daļu/akciju vai biznesa (uzņēmuma) pirkums. Papildus minētajiem nodokļu apsvērumiem attiecībā uz daļu/akciju pirkumu jāņem vērā arī tas, cik gara vēsture ir konkrētajai sabiedrībai un kādi riski varētu slēpties pagātnē noslēgtajos darījumos. Iespējams, solidarā atbildība uzņēmuma pirkuma gadījumā varētu būt mazāk riskanta, nekā tādas sabiedrības iegāde, kura vairāku gadu laikā ir noslēgusi lielu skaitu sarežģītu darījumu. Darbības jomās, kas tiek licencētas, visticamāk, svaru kausi noslieksies par labu daļu/akciju iegādei, jo vairumā gadījumu īpašnieku maiņa neietekmē licenču/atļauju spēkā esamību. **BJP**

Materiāls tapis sadarbībā ar

RAIDLA LEJINS & NORCOUS